Anul XIII — Sibiiu, Joi 25 Aprilie (7 Maiu) 1896 — Nr. 91

ABONAMENTELE

Pentru Sibiiu:

1 lună 85 cr., 1/4 an 2 fl. 50 cr., 1/2 an 5 fl., 1 an 10 fl.

Pentru ducerea la casă cu 15 cr. pe lună mai mult.

Pentru monarchie:

1 lună 1 fl. 20 cr., 1/4 an 3 fl. 50 cr., 1/2 an 7 fl. 1 an 14 fl.

Pentru România și străinătate:

1/4 an 10 franci, 1/2 an 20 franci, 1 an 40 franci.

Abonamente se fac numai plătindu-se înainte.

TRIBUNA

Apare în fiecare zi de lucru

INSERȚIUNILE

Un șir garmond prima-dată 7 cr., a doua-oară 6 cr a treia-oară 5 cr.; și timbru de 30 cr.

Redacția și administrația: Strada Poplăcii Nr. 15.

Telefon Nr. 14.

Se prenumeră și la poste și la librării.

Epistole nefrancate se refusă. — Manuscripte nu se înapoiază

Numeri singuratici à 5 cr. sĕ vênd la „Institutul Tipografic“.

Voci libere.

Nu sûntem duşmani ai bisericii, din contră avem cele mai sincere sentimente de iubire pentru ea. Cunoaştem rolul ei în economia omenimii, cunoaştem menirea ei sfântă, apreţiem activitatea ei în civilisaţiunea omenească. Cunoaştem însemnătatea bisericii româneşti, şi în special binefăcĕtorul ei scut ce 'l-a dat în tot decursul negrelor veacuri de impilare poporului nostru românesc. Ne dăm seamă de importanţa bisericii româneşti mai ales în zilele acestea grele pentru poporul nostru şi tocmai de aceea am simţit în sufletul nostru indemnul, ca într'un punct marcant al vieţii noastre sĕ cerem, ca reputaţiunea bisericii româneşti se rĕmână şi mai departe cum a fost. Am cerut, ca episcopii români, representanţii naturali ai bisericii româneşti sĕ se abţină de a participa la un act, cum sûnt sĕrbările millenare, care străine sûnt de noi, străine de neamul nostru, străine de biserica noastră, străine de tot ce constitue comoara vieţii noastre naţionale.

Cererea noastră a fost legitimă. Am făcut-o îndemnaţi de conştienţa noastră de Români şi făcêndu-o am exprimat sentimentul general al poporului românesc.

Dar' înzădar. Prelaţii români au crezut de bine a face altcum. Au dat circularele millenare îndemnând poporul sĕ sĕrbeze după porunca ministrului unguresc. Ne-am exprimat indignarea noastră profundă, dar' legitimă. Am exprimat indignarea poporului întreg. Ori câtă stimă avem pentru demnitatea, ce ocupă prelaţii români, a trebuit sĕ procedem cum am procedat.

Şi procedura noastră a fost cinstită şi sinceră; ea a fost în consonanţă cu vederile şi sentimentele noastre, cari — avem dovezi — sûnt vederile şi sentimentele majorităţii preponderante a poporului românesc.

Acum nu ne mai ocupăm de episcopii nostri. Ei 'şi-au făcut pentru un timp rolul.

Ceea-ce au făcut, au făcut constrînşi, şi credem, că cei mai mulţi au făcut-o contra convingerii şi contra voinţei. Noi am dorit, ca sĕ nu facă nimic contra voinţei şi contra convingerii. Am dorit ca într'un moment aşa de însemnat, episcopii români sĕ se declare mai mult pentru poporul românesc, decât pentru guvernul maghiar.

Dorinţa aceasta generală nu ni-s'a împlinit. Am trebuit sĕ vedem pe rînd pe toţi episcopii nostri făcênd acelaşi lucru în fond, deşi diferit, mai mult sau mai puţin, în formă. Ne pare rĕu, dar' n'avem ce face — şi trecem la ordinea zilei.

Mai mult însĕ decât de pasul greşit al episcopilor nostri ne mirăm de atitudinea acelora, cari încearcă a apĕra şi justifica acel pas greşit. Am vĕzut organe cari s'au angagiat a apĕra — contra noastră — circularele millenare şi ne-am mirat, mai mult decât de însĕşi circularele acelea fatale. Le-am vĕzut susţinênd, că milleniul ar fi sĕrbătoare de stat şi că în consecuenţă episcopii, ca factori în stat au fost datori sĕ facă, cum au făcut. Sĕ ni-se ierte, dar' apĕrarea aceasta e numai o condamnare.

Pentru-că dacă episcopii nostri au pornit de fapt din atare punct de vedere, atunci tare rĕu 'şi-au împlinit datorinţa... Noi credem, din contră, că episcopii au lucrat numai de-a sila, şi prin urmare argumentarea organelor oficioase au puşcat peste ţintă.

N'am mai discutat cu aceste organe, căci chestiunea e cu mult mai clară, decât se o poată cineva încurca. Dar' ne-au venit voci din popor, reflexiuni dela preoţi şi învĕţători, dela aceia cari trăesc în mijlocul poporului şi cari simţesc mai bine, ca ori-cine, pulsul opiniunii publice. Am publicat câteva din acele voci; publicăm şi azi din ele, şi vom mai publica unele, căci toate nu le putem, din lipsă de spaţiu.

Ei bine, toate acestea voci dovedesc pentru ţinuta noastră, şi contra — nu zicem a episcopilor, ci a — organelor noastre bisericeşti.

Sĕ le fie acestor organe de învĕţătură, că dacă vreau sĕ servească întru adevĕr bisericii, apoi sĕ nu se apuce de apĕrarea unor cause desperate, cari nu mai au lipsă de nici o apĕrare, ci se caute a tracta alte chestiuni bisericeşti şi şcolare, de cari avem din abundanţă.

Vocile libere, ce se ridică din sînul poporului nostru, aşa le spune, şi spusa lor e la loc. Ele provin dela oameni, cari trăiesc în popor, ele emanează spontan, dela oameni, pe care numai emoţiunile adânci îi îndeamnă sĕ scrie... ele nu sûnt oficioase.

Convocarea conferenţei şi oficioasele. *„Pester Lloyd“* dela 5 Maiu are un entrefilet despre convocarea conferenţei, în care spune numai atâta, că „Tribuna“ din Sibiiu publică, în numĕrul ei dela 2 Maiu, un Apel (!) al dlui Dr. Raţiu“. Pe urmă dă în 21 şire, fără ori-ce comentar, următorul resunat al convocării:

„Apelul începe cu indigetarea asupra unei ordonanţe a ministrului de interne, care a fost înmanuată dlui Raţiu în luna Iulie 1894 şi se refera la organisaţia *) partidului naţional român. Conform îndrumării ministrului, dl Raţiu ar fi trebuit sĕ comunice această ordonanţă tuturor conducĕtorilor partidului naţional român; dar' n'a putut sĕ satisfacă acestei îndrumări, căci — precum zice — acesti conducĕtori au fost duşi la temniţă de stat spre finea lunei Iulie 1894. Astăzi însĕ vrea sĕ îndeplinească datorinţa ce 'i-a fost impusă prin pomenita ordonanţă ministerială, şi spre acest scop conchiamă pe conducĕtorii partidului naţional român la conferenţă, care are sĕ se ţină în Sibiiu, la 15 Maiu c. În această ordonanţă ministrul de interne a făcut atent, că în vîrtutea §-lui 104 al legii electorale se pot organisa partide şi se pot ţinĕ întruniri pe timpul duratei alegerilor, pe când reuniuni cu un cerc de activitate mai larg au voe sĕ se organiseze numai pe basa statutelor, întărite de catră ministru. E vorba deci de elaborarea statutelor, pentru care este a se exopera învoirea ministrului de interne şi aceasta tocmai va fi scopul de căpetenie al conferenţei convocate“.

Conflict millenar cu Sêrbia. Aducem la alt loc al numĕrului de azi informaţiunile despre starea spiritelor în Belgrad; acì voim numai sĕ reproducem câteva şire din articolul de fond al lui *„N. Fr. Presse“* de ieri-dimineaţă, în care foia lui Goluchowski-Bánffy se ocupă de conflictul iscat cu Sêrbia.

Exprimându-'şi recunoştinţa pentru graba, cu care guvernul sêrbesc a dat satisfacţie steagului unguresc insultat destituind pe cei doi funcţionari, spune între altele:

„Cu aceasta (adecă destituirea) se va fi preîntimpinat consecuenţelor diplomatice mai departe, căci Austro-Ungaria pe semne nu va avè ambiţiunea, a deştepta, umflând prea mult afacerea pe cale diplomatică, în micul stat vecin opiniunea greşită, că-şi poate permite a-'şi atribui o importanţă, pe care nu o posedă. Dar' este deasemenea şi clar, că prin această isbucnire sĕlbatică a urei sêrbeşti raporturile între Austro-Ungaria şi Sêrbia, n'au încercat vre-o îmbunătăţire“.

Credem şi noi. Avem a o mulţumi numai fumurilor ungureşti, în a căror serviciu exclusiv stă „N. F. P.“ şi ceice o inspiră.

Tinerimea universitară şi „Unirea“. Din Viena s'a trimis a adresa „Unirei din Blaj următoarea telegramă:

„Condolenţele noastre pentru ţinuta ce o observă „Unirea“ în timpul din urmă.

Tinerimea universitară română.

Eată încă o voce liberă.

---

*) În „Pester Lloyd“ stă: „oposiţia“, ceea-ce de sigur nu este decât o greală a corectorului. Red. »Trib.«

Preoţimea română şi milleniul.

Marele tămbălău al rasei jidano-maghiare se începe cu luna Maiu. Ministrii cu ordinaţiunile, archiereii cu circularele, toţi pe întrecute dispun în jos, cum sĕ se zugrăvească cu mai mare astuţime şi mai fals potenkiniada millenară, ca aşa lumea externă îmbătată cu apă rece sĕ nu poată străbate în legionul de miserii, în care înoată populaţiunea patriei noastre, şi astfel sedusă sĕ dee crezămênt expectoraţiunii: extra Hungariam non est vita.

Întrucât le va succede, în curênd ne vom convinge, după toată probabilitatea — fiind la ordinea zilei, fiascorile şi chixurile patriotice — resultatul opintirilor lor va fi cel al zicalei: *parturiunt montes...*

Permite-'mi, dle redactor, ca de astă-dată sĕ vĕ comunic în scurt rĕsunetul, ce 'l-au produs circularele archiereilor nostri în preoţimea provincială şi între credincioşi, relative la festivităţile millenare.

Înainte de toate constatez, ca toată suflarea română ştie şi este convinsă, că circularele amintite nu sûnt întru atât exmise din convingeri curate, cât mai vîrtos din complesanţă faţă de un ministru, a cărui ordin archiereii nostri, în lipsa de energie şi curagiu, 'l-au primit cu prea mare umilinţă.

Ei, supremii factori ai autonomiei bisericii române, la ordinul ministerial ar fi trebuit sĕ rĕspundă:

„Ecclesia romana (valachica) memor esse solet înjuriae . . . nulla-tenus concedimus“ şi astfel sĕ fi respins cu demnitate ingerinţa umilitoare a unui guvern anticreştin în sanctuarul bisericii lor.

Ei ar fi trebuit se rĕsfrângă cu gravitate istorică pretensiunea îngâmfată a guvernului şi sĕ-'i respundă: biserica română ca creştină nu poate înţelege pretensiunea fără rost a guvernului, de a sĕrbători cu imnuri de laudă şi mulţumită lui D-zeu un moment istoric de tristă amintire cum e descălecarea ordelor asiatice ale lui Árpád şi Tuhutum pe aceste plaiuri, şi în care moment trist curs-au şiroae din sângele străbunilor nostri în patria noastră şi vaietele şi suspinele au făcut sĕ rĕsune codrii şi luncile patriei noastre. Acest moment fatal a cărui vitregime şi astăzi îl simţeşte poporul român şi biserica creştină română, nici-decât nu-'l sĕrbătorim, ci biserica noastră îşi va ţinĕ de datorinţă creştinească a sĕrbători milleniul încreştinării Maghiarilor când bărbatului de fericită amintire, sf. Stefan, înfrânând după putinţă firea asiatică a poporului seu 'i-a succes a-'l familiarisa cu Europa, şi a-'l face tolerabil faţă de deaproapele de alt neam.

Astfel ar fi trebuit sĕ întimpine archiereii nostri ordinul ministerial şi numai în acest cas ar fi dat rĕspuns demn, sincer şi conform sentimentului poporului ce-'l păstoresc.

Sfinţiele Lor însĕ satisfăcênd ordinului ministerial au mai preferit a se achita de o datorinţă de bonton faţă de cel mai neîmpăcat inimic millenar al naţiunii şi bisericii române, s'au făcut însĕ culpabili de a permite ingerinţă străină în sanctuarele lor şi de a nu ţinĕ cont de cele mai delicate sentimente ale poporului credincios.

Ei bine! Sfinţiele Lor au primit ordin de sus, şi au dispus prin circulare în jos, că aşa şi aşa sĕ facă preoţii români manifestaţiuni millenare, în biserici cu poporul, şi în şcoale cu şcolarii; în biserici se ţină preotul predică ocasională; cu şcolarii se facă excursiuni la câmp, sĕ declameze şi sĕ cânte poesii ocasionale.

Sĕ mĕ ierte Sfinţiele Lor şi Le cer cele mai umilite scuse, dacă îmi permit modesta observare: e uşor şi comod a dispune de sus dar' e greu, ba în casul de faţă chiar imposibil preoţilor a executa prescrisele circularelor: cu conştienţa curată, cu onoare şi demnitate preoţească şi fără a se expune celor mai grave consecinţe.

Şi eată pentru ce:

Trecem peste chestiunea sĕvîrsirii cultului divin, cu conştienţă curată ca chestiune pur spirituală a preotului şi venim la deslegarea nodului gordian: predica ocasională.

Acì, preotul va ajunge în dilema se aleagă din douĕ rele unul: ori va trage dungă peste tot adevĕrul istoric şi faptele concrete de astăzi şi va profana amvonul cu o predică falsă, linguşitoare ambiţiei, autorităţilor civile, şi în acest cas îşi va macula conştienţa, se va expune dispreţului poporului, şi însuşi îşi va nimici toată activitatea pastorală pe viitor; ori va preferì — amĕsurat misiunii sale: „buzele preotului adevĕrul va rosti“, a expune cu obiectivitate şi demnitate adevĕrul istoric, referenţele vieţii millenare a poporului şi bisericii române cu poporul maghiar, şi va sfîrşì cu lupta înverşunată contra bisericii şi a şcoalelor române din zilele noastre. Avênd în vedere adevĕrul istoric, va trebui se atingă adevĕrul axiomelor politice din trecut: *natio valachica radicitus extirpanda* şi grelele suferinţe din trecut, pe cari ţeranul român 'şi-le cântă şi azi în versiculul:

Aprobata compilata,
Care o mâncat pe tata,

şi în fine va expune suferinţele de azi, tot precum 'şi-le cântă poporul ca urmare a suferinţelor trecutului în versiculele:

Of amar şi vai de mine,
Că m'or mânca şi pe mine.

Şi atunci! atunci! of amar ţie preotule român, care în urma mandatului archieresc şi conform conştienţei şi misiunii tale, ai cutezat a rostì adevĕrul, numai lexiconul maghiar are titulele, cu cari vei fi gratificat.

Eată, dle Redactor, posiţia în care a ajuns preoţimea română, în urma circularelor archiereşti.

„FOIŢA TRIBUNEI“.

Un progres literar.

De abia cred sĕ fie doi ani, de când librăria „Fraţii Şaraga“ din Iaşi, a început se publice şi edee o serie de cărţi literare româneşti sub titlul „Colecţiunea Şaraga“, 1 leu volumul, şi pilda lor a aflat imitatori şi în celelalte părţi ale lumii româneşti.

Nu-'i vorbă, lucrul acesta s'a început de repeţite-ori şi dincoace de Carpaţi, cu resultat mai mult sau mai puţin satisfăcĕtor. Dar' fie că se începuse cu slabe puteri, fie că tendenţa era unilaterală, ideea a fost părăsită pe încetul.

Ca sĕ nu vorbim de altele, e destul sĕ amintim, că „Tribuna“ însaşi, începuse o „bibliotecă poporală“, care însĕ nu ajunse decât până la numĕrul 46.

De vom privì peste cei 44 numeri ai „Colecţiunii Şaraga“, nesocotind „Istoria“ lui Xenopol, — a cărei publicaţiune e de a se socotì între ideile cele mai fericite ale editorilor, — vom întâlnì cu bucurie o serie însemnată de scriitorii româneşti de renume, în posesiunea productelor cărora putem ajunge pentru preţul neînsemnat de 1 leu. Am pus vorba „neînsemnat“, căci e ştiut, cât de greu şi de scump plătiai de abia câţiva ani o carte românească de peste 200 pagine.

Începênd cu Elena Sevastos, — pe carea premiul Academiei a făcut-o deodată scriitoare, — întâlnim acì nume, ca Gane, Konaki, Eminescu, Vlahuţă, Beldiceanu, Caragiale, Cugler-Poni, Carmen Sylva, Bolintinean, Petrino, Negruzzi ş. a. Adevĕrat că unele, sĕ nu zicem multe, din cărţile acestea ar fi putut fi lăsate, şi că hârtía şi tiparul lăsau mult de dorit, dar' era un început de cărţi ieftine româneşti, care trebuia sĕ înveselească pe toţi.

Nu peste mult, din ceealaltă capitală a României, harnicul domn Carol Müller, ne surprinde cu începutul unei publicaţiuni, puse sub direcţia literară a cunoscutului scriitor Dum. Stăncescu. — Publicaţiunea, — o imitaţie a bibliotecii universale a lui Reclam, — poartă titlul „Biblioteca pentru toţi“ şi costă 30 bani. Luna trecută publicaţiunea aceasta cu nrul 50 'şi-a sĕrbat iubileul de un an. Fără de a face nici o laudă de reclamă dlui Stăncescu ori lui Müller, ori-cine va trebui sĕ recunoască, că în direcţiunea aceasta nu mai avem multe de dorit. În acest an prim, piaţa de cărţi a fost inundată cu publicaţiunea elegant tipărită a operelor însemnate străine şi române. Scriitorii români vechi şi moderni sĕ perondează cu traduceri din franceză, germană, engleză etc. Povestile, poesiile, studii de artă, scrieri medicale, ca într'un caleidoscop apar lună de lună spre bucuria cetitorilor iubitori de literatură sănătoasă.

Revistele şi jurnalele noastre au scris atâta despre publicaţiunea aceasta, cât aş putè sĕ nu mai adaug nimica. Faptul, că primii numeri au apărut deja în ediţiuni nouĕ şi mai bine îngrijite ca cele dintâiu, e o dovadă despre utilitatea ei.

Cele mai multe şi mai bune servicii le-a făcut „Biblioteca“ aceasta pitimii şcolare. M'am convins în persoană, cu câte o librărie studenţii au cumpĕrat în câte zile un transport însemnat din cărticele aceea.

Modelele de elocinţă ale lui Adamescu, biografiile oamenilor celebri, noţiuni asupra ştiinţelor, anticitatea greacă şi romană, convorbirile despre artă; extrasele ori şi operile întregi ale lui Alexandrescu, Eminescu, Creangă, Carmen Sylva, Bolintinean şi ţi ceialalţi, le fac servicii nespuse.

Şi ceea-ce m'a înveselit mai mult e nisuinţa, ca publicaţiunile acesei biblioteci sĕ poată fi cetite fără frică de ochii tineri. O nisuinţă foarte nobilă, a cărei roade vor fi vrednice de cei-ce le-au cuvat. Cu atât mai nobilă şi mai de însemnate e nisuinţa aceasta, cu cât, după-cum se vede cu regret, în România, nu fie zis cu supĕrare, nu se pune mult pond pe principiile de morală. Întâlneşti cu grămada publicaţii a căror cuprins literar ori ilustraţiuni plesnesc în faţă ori-ce consideraţiuni etice.

Sperăm cu încredere, că redactorul publicaţiunii acesteia va fi cu aceeaşi grije şi pe viitor, ca şi până acum şi nu va lăsa sĕ se strĕcure nimic ce ar vătĕma acest însemnat sentiment, care degenerat odată, are funeste urmări.

Am pomenit, că editorul a ţinut se imiteze forma „bibliotecii universale“ a lui Reclam; fie ca sĕ ajungă la acelaşi numĕr la care a ajuns şi aceea.

Într'un timp cu „Biblioteca pentru toţi“ a apărut la Craiova „Biblioteca de popularisare“ sub direcţiunea lui Hussar şi la Iaşi „Biblioteca Şaraga“, ear' deunăzi tot la Craiova „Biblioteca nouă“ sub direcţiunea lui D. Teleor, scriitor cunoscut.

Nisuinţa primei publicaţiuni e sĕ populariseze între noi productele mai însemnate din literaturile străine. Scopul e bun, în condiţiunile, în cari se face însĕ, cu greu cred sĕ se ajungă.

După-cum se pare din cei dintâiu 7 numeri ai bibliotecii Şaraga, ce îi am dinainte, aceeaşi nisuinţă ar avè-o şi publicaţiunea aceasta.

Fie, că în privinţa formei cărticelele acestea sûnt respingĕtoare, dar' editorul lor a mai avut şi nefericita idee, de a publica deja în numĕrul 3 unele povestiri pornografice din Boccacio, cari numai spre a fi lăţite între tinerime nu sûnt. Şi afară de aceea, se pare-că prin publicaţiunea aceasta se mai urmăreşte şi altă ţîntă tainică. În credinţa aceasta ne întăresc autorii primilor numeri, ca: Tolstoi, Renard (Este omul liber? I. II.) Ibsen (duşmanii poporului), Hauptmann şi alţii.

Dacă e sĕ amintim şi de „noua bibliotecă“ dela Craiova, din care au apărut de abia doi numeri, o vom face, exprimându-ne îndestulirea. Numĕrul 1 cuprinde „Mazepa“ lui Bognon în traducerea lui Coşbuc şi numĕrul 2: Boscăria dela Iaşi, studiu istoric de O. Lugoşan.

Va recunoaşte deci acum fiecine, că avêntul ce 'l-a luat rĕspândirea cărţilor româneşti în ultimii doi ani, se poate numì un adevĕrat progres literar.

Ieftinătatea cărţilor duce sigur la lăţirea gustului de cetit. Desvoltarea acestuia are urmare firească cultivarea poporaţiunii şi pe încetul modelarea bunului simţ literar. Desvoltat odată bunul simţ în materie de literatură, scriitorii neputincioşi pier de sine şi cei buni sûnt căutaţi şi gustaţi cu multă plăcere.

— *m.* —

Fără îndoială preoțimea română este împinsă în focul luptelor politice chiar în fața sanctuarului; ea însă și acì va fi la culmea misiunii sale, *etiam si fractus illabatur orbis.*

Oare nu era de mii de ori mai bine a nu deschide ranele sângerânde, dacă nu poți alina suferințele? —*ib.*—

preot român.

Sërbările din Montpellier.

— Raport particular telegrafic. —

Montpellier, 4 Maiu n.

Părintele Dr. V. Lucaciu a avut o primire entusiastă. Îndată după sosire 'i-s'au făcut numëroase visite. Ieri a fost dat un frumos banchet la episcopie în onoarea lui. În decursul banchetului s'au ridicat toasturi frumoase pentru națiunea română și triumful latinismului. Astă-seară se va ținè o conferență în causa națională. Presa e unanimă în favorul Românilor.

Sërbările au deșteptat mare entusiasm în toate clasele societății.

Montpellier, 5 Maiu n.

Conferența părintelui Dr. V. Lucaciu a produs mare însuflețire pentru causa națională românească. Astăzi colonia română va încununa monumentul lui... (nedescifrabil). Discursul ocasional îl va ținè părintele Lucaciu, căruia îi va rëspunde presidentul Uniunii latine.

Deseară va avè loc o recepțiune festivă la palatul asociației studenților. Grupul studenților români pretutindenea este primit cu demonstratiuni sërbătorești și aclamat cu simpatíe.

Contra Millenului.

„Jos Milleniul"!

Sub titlul acesta a apărut la București un ziar redactat de comitetul național al studenților de acolo. Este un numër unic — dar' el incorporează protestul ce rësună azi în toate părțile, jur împrejurul Ungariei.

În Viena tinerimea academică convoacă meeting de protestare. El este oprit dar' vocea de protest nu se poate înăduși. Ea rësună cu atât mai tare, cu cât se încearcă a o oprì.

La București se întrunesc mii de cetățeni români și protestează cu un glas și cu un sufiet. Asemenea la Iași, asemenea la Belgrad, la Praga, la Agram, pretutindenea. Dar' atunci cine iubilează cu Maghiarii, cine së bucură de bucuria lor? Nime, afară de Jidani. Bucuria lor însă e din interes. Tot ce se face încolo e oficios, e curtoasie obligată, e sforțat. Ceea-ce e sincer, ce e adevërat se exprimă de inima popoarelor, de tinerime, și cuvêntul ei e: *„Jos Milleniul"*! Audă cercurile hotărîtoare ale țerii, vadă și înțeleagă!

Meetingul de protestare al studențimii ariace naționale.

— Raport special al „Tribunei". —

Viena, 3 Maiu n.

A sosit dar' și ziua de 2 Maiu,
Cerul e noros, posomorît.
A început ploaie, și acuma plouă, plouă necontenit.

Dar' rușinea zilei acesteia, o poate oare spăla, o poate oare șterge apa, numai apa?!

Eată, noi voiam së ne împlinim sfânta noastră datorință, voiam se protestăm în contra unui popor, care cu splendoare furată, cu odoare străine së împodobește, së fălește.

Și vocea noastră rësună tare și puternic și nu se perde în vênt.

Eram veseli, căci toți simțiau cu noi.

Vre-o 500 depeși din toate părțile Europei ne salutau, ne îndemnau së pășim hotărît înainte.

Studenții universitari din Berlin, Halle, Dresda, Iena, Thübingen, Greifswald, Lipsca, Breslau, München, Hannover, Kiel, Königsberg, Leoben, Innsbruck, Graz, Pesta, Cluj, București, Iași, Belgrad, Agram, toți ne felicitară, toți së declarară identici cu noi.

Și de o së ptëmână încoace nimeni nu se mai ocupe cu alte lucruri.

Când doi studenți së întêlniau, când străini până atunci, conveniau într'un birt, într'o societate, nimeni nu povestea despre altceva.

Eată popoarele, eată viitorul Europei plin de ură, plin de dispreț față cu îngâmfații nostri dușmani.

Și deodată ca un fulger, se lățește vestea: „Meetingul e oprit".

Precum stejarul, când orcanul se rësfrânge în ramurile lui tari, surprins, se îndoaie, së pleacă, ca în momentul proxim së-'și ridice capul earăși, și mai măreț și mai fălos, așa și noi. La început eram triști, desamăgiți, dar' apoi ne cuprinde o iritație nespusă.

La universitate, prin cafenele, nu vedeai decât grupe de studenți, gesticulând, discutând.

Nu mai aflai în nici o trafică ziarele de seară, care aduseseră comunicatul oficios:

„Ședința convocată de studenții ariaci „naționali pentru seara de azi, în hotelul „Wimberger, nefiind anunțată conform legii, „s'a interzis".

Ce infamie! La învitările făcute s'a fost accentuat, că ședința va fi conchemată după §. 2 al dreptului austriac despre întruniri. Acest paragraf spune clar, că acele ședințe sau întruniri, cari se conchiamă prin învitări numerotate și provëzute cu numele celui învitat, nu trebue anunțate poliției. Convocătorul trebue së cunoască pe cei învitați, ear' poliția are numai dreptul, de a se convinge, că numai învitați și cunoscuți convocătorului se află în sală. Cine a fost în acele memorabile zile ale istoriei noastre la Viena, când se afla deputațiunea noastră aici, își va aduce bine aminte, că numai în modul sus numit, zic, conform §-lui 2 a fost posibil a ținè adunarea dela „Elterlein". Toate premisele le-am fost împlinit, conștiențioși și precauți, și eată deodată vine poliția, și din causă că ședința n'a fost „conform legii" anunțată, ne interzice meetingul! Ce infamie!

Ședința era convocată pe 8 ore seara. Dar' deja pe la 7 ore mergeau studenții cu droaia la hotelul „Wimberger", o casă mare, imposantă.

Înaintea frontului și mai cu seamă înaintea porții erau postați vre-o 30 polițiști pedestri. Ear' de cei călare erau vre-o 21—24 inși. În grupe de câte 3 inși, ei călăreau în sus și jos pe dinaintea hotelului. Sub poartă ne întimpinară 3 detectivi, ne comunicară că ședința e interzisă, că sala e încuiată, prin urmare n'avem ce căuta pe aici. Iritația creștea. Căci vezi cum cu forța brutală voesc së te împedece a-'ți exprima părerea, a-'ți arëta simțëmintele într'un stat constituțional; te indignează în adâncul inimii, 'ți-se tulbură sângele și te face së te ridici și mai energic. Când simțești jugul, te ridici și mai tare împotriva lui.

Întrarăm deocamdată în restaurant. Îndată se umplu de nu te mai puteai mișca, și încă tot mai veniau, încă tot mai curgeau. Toți vorbiau în limba lor maternă, toți iritați, toți indignați. Sosì președintele comitetului executiv, un om înalt, frumos. Pe përu-'i lung castaniu, avea o pălărie largă, moale, care a uitat-o pe cap când a întrat. El se încerca a fi rece, nemișcat, dar' din fulgerul ochilor sei se strävedea o mënie, o indignare nespusă. Sgomotul se mai potolì. Președintele, domnul med. abs. *Georg Rakus*, un German-național, rugă pe membrii comitetului a merge cu dînsul. Merserăm deci.

Trecênd prin vre-o câteva coridoare întrarăm într'o odaie mică. Cu această ocasiune am numërat prin coridoarele cam întunecoase vre-o 20 polițiști, postați la distanță de 2—3 metri de olaltă.

În odaie ne primì comisarul suprem al poliției, și ne enunță cele auzite deja dela detectivii de sub poartă.

Președintele îi explică conținutul §. 2 și zice, că el ca convocător nu e silit a anunța o atare ședință. Comisarul rëspunde, că fiind el singurul convocător e imposibil se cunoască pe toți învitații, vre-o 3—4000 inși. „Bine domnule, atunci nu interziceți ședința a priori, ci veniți și vë convingeți, că într'adevër nu cunosc pe toți învitații, și atunci aveți dreptul de a o interzice. Dar' mësurile care le-ați luat, sînt, nu o dejucare, ci o violentă vătëmare a legii". S'a ridicat de pe scaun și sta înaintea conisaru'ui cu ochii schînteietori ca un vechiu erou german, neclintit, ca un stejar.

Însë ce impune „ordinului mai înalt" un caracter firm, ce o miie de studenți adunați, ce însuși dreptatea? Ședința e interzisă. Ce infamie!

Resoluțiunile studențimii.

Eată acum resoluțiunile, pe cari studenții le-au luat imediat după împrăștiarea adunării:

— Text original. —

Beschlüsse

Der Wiener arischen nationalen Studentenschaft gegen din sogenannte Millenniumsfeierlichkeit.

Da die Magyaren bei ihrer Invasion, die angeblich vor 1000 Jahren stattfand, Deutschland, Italien, Russland, Frankreich, die Schweitz, Pannonien und die Balkanhalbinsel verheerten und durch Mord und Raub, durch Sengen und Brennen zur Plage unserer Vorfahren wurden;

Da sie während ihres angeblich tausendjährigen Verweilens inmitten der arischen Völker, die mit ihnen gemeinsam wohnenden Nationen nichtmongolischen Ursprunges stets auf gewaltsame Art durch Sondergesetze zu knechten bestrebt waren;

Da sie weitentfernt ein Bollwerk gegen die Türken zu sein sich zu wiederholtenmalen mit denselben gegen das christlich-arische Europa verbündeten, ja sogar während der Befreiung Ungarns von der Türkenherrschaft durch deutsche Heere, sich auf Seiten des Halbmonds stellten;

Da sie sogar heute, am Ende des 19-ten Jahrhunderts die Deutschen-Sachsen, Rumänen, Serben, Slovaken, Rutenen und Slovenen in der unerhört brutalsten Weise ihrer Sprache, ihrer Nationalität, ja jeglicher Staatsbürgerrechte zu berauben trachten;

Da sie durch ihr unverfroren-anmassendes Benehmen sowie durch ihre Unduldsamkeit, und durch die rohe Art, in welcher sie alles Nichtmagyarische un zumal alles deutsche beschimpfen, jeden nationalen Arier von Rechts-und Billikeitsgefühl empören müssen;

Da trotzdem abendländische Cultur und Civilisation durch deutsche Ansiedler nach Ungarn gebracht wurde, trotzdem der magyarische Stamm seine Weiterentwikelung nur deutschen, slavischen und romanischen Einflüssen zu verdanken hat, trotzdem die Magyaren auf den Gebieten der Kunst und Wissenschaft, auf den Gebieten des Gewerbes und der Industrie nie etwas Selbstständiges geleistet haben, da sie trotz all' dieser Thatsachen jetzt durch die sogenannten Millenniumsfestlichkeiten der Welt vorzuspiegeln versuchen, dass sie das alleinige Culturvolk, das alleinige Staatserhaltende Element und die geistigführende Rasse im Lande sind während sie die arischen nichtmagyarischen Staatsbürger der Länder der Stefanskrone als unterworfene Vasallen und Heloten hinzustellen sich anmassen.

Da also die sogenannte Millenniumsfeier aus all' diesen Gründen blos die magyarische Nationalität angeht; Erachtet es die Wiener arische nationale Studentenschaft als ihre heilige Pflicht durch ihre Vertreter feierlich gegen das sogenannte Millenium Stellung zu nehmen und fasst daher dieselbe folgende Beschlüsse:

I. Den magyarischen sogenannten Millenniumsfeierlichkeiten fern zu bleiben da es unter der Würde der Wiener arischen nationalen Studentschaft wäre sich an denselben zu betheiligen;

II. Dahin zu wirken, dass die Nationalgenossen und Commilitonen aus Österreich dem deutschen Reiche, der Schweitz, aus Frankreich, Russland, Italien, Belgien, Romänien, Serbien und Bulgarien sich dieser ausschliess magyarischen Feier gleichfalls fernhalten;

III. Gleichzeitig protestirt die arische nationale Studentenschaft Wiens, gemeinsam mit ihren Studiengenossen nichtmagyarischer Zunge aus Ungarn und Siebenbürgen gegen die zur „Landesfeier" aufgedrungene specifisch magyarische Festlichkeit, da dieselbe für die arische nationale Studentenschaft aus Ungarn und Siebenbürgen nicht die Bedeitung einer Jubelfeier sondern eines Trauerfestes hat;

IV. Ferner richtet die arische nationale Studentenschaft Wiens an die ungarländischen Deutschen, den dringenden Appel sich gemeinsam mit den anderen Nichtmagyaren energisch gegen die Magyarisirungsbestrebungen zu vertheidigen und sich dagegen zu verwahren, dass ihre hohen nationalen Eigenschaften in den Dienst der jüdisch-magyarischen Reklamfeierichkeit gestellt werden.

— Traducere. —

Resoluțiunile

studențimei ariace naționale din Viena în contra așa numitei sërbări millenare.

De oare-ce Maghiarii cu ocasiunea învasiunii lor ce se pretinde că ar fi fost înainte cu 1000 de ani ai devastat Germania, Rusia, Italia, Francia, Eveția, Panonia și Peninsula-Balcanică și prin omor și jaf, prin sabie și foc, a devenit o plagă au străbunilor nostri;

De oare-ce dînșii în decursul a 1000 de ani, ce ei prend că 'i-ar fi petrecut în mijlocul popoarelr ariace, s'au nisuit neîncetat de a încătșa prin legi excepționale națiunile ce locuau cu ei împreună, și nu erau de origine mongolică;

De oare-ceei departe de a fi fost un scut în contra Turcilor, sau aliat de repețite ori cu acestia în contra Europei creștine ariace, ba au stat pe partea semilunei chiar și în decursul liberării Ungariei de sub domnia turcească prin oștiri germane;

De oare-ce chiar și astăzi la finea secolului al XIX-lea ei încearcă în chipul cel mai nepomenit de brutal de a-'i despoia pe Germani,Ași, Români și Sveni de limba și naționalitatea, ba chiar de tote drepturile lor cetățenești;

De oare-ce prin purtarea lor obraznică-arogantă cât și prin întoleranța lor și prin modul dur prin care insultă tot ce nu este maghiar, și în deplin tot ce este german, trebue së revolteze pe ori-și-ce ariac național, care are sentimente de drept și echitate;

De oare-ce, deși cultura și civilisațiunea apuseană a fost introdusă în Ungaria prin coloniști germani, și continuarea desvoltării sale culturale neamul maghiar are së o mulțumească numai influențelor germane, slave și romane, deși Magiarii nu au creat nici-când ceva independent pe terenul artei și al științei, pe terenul meșiilor și al industriei; de oare-ce în butul tuturor acestor fapte ei se încearcă acum e a amăgì lumea prin așa numitele sërbări millenare, ca së creadă, că ei sînt singurul popor de cultură, singurul element susținëtor de stat și rasă conducëtoare intelectuală în țeară, pe când pe cetățenii ariaci nemaiari ai țerilor coroanei st. Stefan, sînt atât de aroganți de a-'i presenta ca pe niște vasali și heloți învinși;

De oare-ce deci așa numita sërbare millenară din toate aceste motive impoartă exclusiv numai pe naționalitatea maghiară;

Studențimea vieneză ariacă națională își ține de o sfântă datorință de a lua prin mandatarii sei în mod solemn posiție în contra așa numitului milleniu, luând următoarele resoluțiuni:

I. De a absenta dela sërbările maghiare așa numite millenare, fiindcă ar fi sub demnitatea studențimii vieneze ariace naționale de a participa la acele sërbări;

II. De a lucra într'acolo, ca connașionalii și comilitonii din Austria, din imperiul german, din Elveția, Francia, Rusia, Italia, Belgia, România, Sêrbia și Bulgaria deasemenea se rëmână departe dela această sërbare exclusiv maghiară;

III. Totodată protestează studențimea ariacă națională vieneză dimpreună cu colegii ei nemaghiari din Ungaria și Transilvania în contra sërbării specifice maghiară, octroată la gradul unei „sërbări a țerii", fiindcă aceasta nu are pentru studențimea ariacă națională din Ungaria și Transilvania înțelesul unei festivități iubilare, ci a unei sërbări de jale.

IV. *Mai departe adresează studențimea ariacă națională din Viena, către Germanii ungureni stăruitorul apel, ca së se apere dimpreună cu ceialalți nemaghiari energic în contra încercărilor de maghiarisare, și së protesteze, ca înaltele lor calități naționale së fie puse în serviciul festivităților de reclam maghiaro-jidane.*

Wien, am 2. Mai 1896. — Viena, la 2 Maiu 1896.

Für die deutsche Studentenschaft: — Pentru studențimea germană:
Med. abs. *Theod. Georg Rakus* m. p.

Für die reichsdentschen Studenten: — Pentru studenții germani din imperiu:
Karl Ernst Osthaus phil. m. p.

Für die romänische akademische Jugend: — Pentru tinerimea academică română:
Med. *Alexandru Vajda-Voevod* m. p.

Für die Slovakische akademische Jugend: — Pentru tinerimea academică slovacă:
Med. Drd. *Paul Blaho* m. p.

Für die serbiche akad. Jugend: — Pentru tinerimea academică sêrbă:
Drd. iuris *Milivoj Babic* m. p.

Für die russiche akad. Jugend: — Pentru tinerimea academică rusească:
Med. *Nicolaj P. Glebowicky* m. p.

Für die Siebenbürger-Sachsen: — Pentru Sașii transilvăneni:
Med. *Wilhelm Depner* m. p.

Für die böhmische akad. Jugend: — Pentru tinerimea academică boemă:
Med. *Hugo Bezdek* m. p.

Für die slovenische akad. Jugend: — Pentru tinerimea academică slovenă:
Phil. *Josef Reisner* m. p.

*

Resoluțiunile acestea au fost trimise tuturor ziarelor amicale din Viena, precum și ziarelor mari din Germania. S'au trimis, se înțelege, tuturor acelor ziare naționale de alte limbi, cari prin representanții națiunii respective au aderat la mișcarea noastră.

Pentru a vedè cum lucrurile au fost toate pregătite, vë trimit un bilet de întrare.

Herrn ..... *Nr.* .....

Diese Karte ermächtigt Sie zum Eintritt zu der am 2. Mai, 8 Uhr Abends in Wimberger's Saal, XV, Neubaugürtel 34, stattfindenden Versammlung.

Tages-Ordnung.

Besprechung der Millenniumsfeier.

Das Comité.

Bilete de acestea numërotate au fost date ad personam tuturor, celor-ce au dorit së vină.

Conchemarea de nou a Meetingului.

— Scrisoare particulară. —

Viena, 4 Maiu n.

Precum v'am telegrafat deja, ținerea meetingului, conchemat de nou pe 7 Maiu, e interzisă de nou. Dar' nu vom înceta. *Îl vom conchema a treia-oară, a patra oară, până ni-'l vor concede.*

De douë së ptëmâni studențimea nu mai vorbește de altceva, decât de chestiunea meetingului. Furia contra Ungurilor crește necontenit, așa cât Maghiarii, cât pentru ei perd cu mult mai mult prin interzicerea meetingului, decât ar fi perdut prin ținerea lui. Studenții dela vre-o 12 universități din Germania au trimis deja aderențe. Ele sosesc necontenit din toate părțile... și lucru curios, *nu* dela Români vin cele mai multe, cum am fi așteptat. Sêrbii din regat au trimis cu mult mai multe. (Noi credem, că pricina e de a se căuta la oficiile de telegraf. Cele mai multe telegrame trimise de Români au fost oprite. Red. „Trib.")

Cabinetul negru.

Din *Blaj* ni-se scrie, că de acolo a fost expediată la adresa dlui Vajda-Voevod următoarea aderenţă la meetingul de protestare al tinerimii universitare:

„Clasele independente ale poporului român din Blaj şi giur vĕ salută şi aderează la ideea voastră“.

Telegrama provĕzută cu 2 subscrieri n'a fost înmanuată. Trimiţĕtorului în schimb 'i-s'a înmanuat un avis oficios, venit prin oficiul telegrafic din Blaj dela cel din Viena. Avisul zice „Heutige Nr. 12 Vajda, Wien, unbestelbar. Mehrere glei hnahmige“.

Protestul studenţilor din Bucureşti.

Meetingul de protestare arangiat de studenţii din Bucureşti a reuşit bine, dovadă următoarea telegramă particulară:

Bucureşti 5 Maiu n.

Azi a avut loc meetingul monstru arangiat de comitetul naţional al studenţilor. Oraşul este îmbrăcat în haină de sĕrbătoare. La procesiune au luat parte peste 50.000 de cetăţeni. Entusiasmul la culme.

„Jos milleniul“.

Din incidentul marelui meeting de protestare, comitetul studenţesc a scos un ziar întitulat „**Jos milleniul**“ (numĕr unic).

Numĕrul acesta, în formatul „Tribunei“, are în fruntea sa un **Protest** iscălit de domnii: G. D. Spineanu, V. T. Cancicov, G. G. Tamara, V. Al. Miculescu, N. Bălănescu, Al. Ciura, I. Anca, N. Cernătescu, M. Dimitriu, Al. Bontas, C. Ghiţulescu. El ocupă întreagă prima pagină.

Urmează apoi un articol: **Jos Milleniul!** de George G. Tamara; **O constatare istorică** de V. A. Urechiă; **1000 de ani** de V. Al. Miculescu; **Deşteptarea României**, de V. Alexandri; **Blăstĕmul millenar şi Sĕ scoatem acte**, articoli de Vasile Th. Cancicov; **In Opressores**, de Gerge Coşbuc; **Ce voim?** articol de Alexandru A. Ciura; **Protestul Românilor, Sêrbilor şi Slovacilor**, articol de V. T. Cancicov; **Milleniu** articol de Atanasiad, advocat; **Glas din Turda**, de Smara.

Protestul studenţilor din Iaşi.

— Raport special. —

Iaşi, 4 Maiu.

Ieri studenţii universitari au ţinut o mare întrunire în aula universităţii şi au votat următoarea moţiune cu privire la sĕrbările milleniului:

Studenţii ieşeni, întruniţi în aula universităţii, considerând că sĕrbarea millenară a Maghiarilor nu este sĕrbătoarea civilisaţiunii şi a progresului, ci o nouă afirmare a asupririlor şi a nedreptăţilor sub cari zac Românii şi celelalte naţionalităţi din statul maghiar;

Considerând că şovinismul maghiar este atât de nedrept încât nu poate sĕ nu provoace indignarea şi protestul nu numai a Românilor, ci şi al tuturor popoarelor civilisate;

Considerând că astfel se continuă politica odioasă de călcare a drepturilor imprescriptibile ale ori-cărui popor la desvoltarea naţională:

Protestă împotriva acestei manifestări de asuprire şi declară că participarea Românilor la sĕrbările ungureşti ar însemna din partea lor o ratificare a stării actuale din Ungaria“.

Protestul studenţilor nostri.

Studenţii nostri din Viena, Graz, Budapesta şi Cluj au exmis următorul

Protest.

— Contra milleniului. —

Grele şi triste timpuri trăim!

Jalnice sûnt pentru noi zilele, în care Maghiarii îşi sĕrbează a lor venire.

Atacaţi în existenţa noastră, despoiaţi de cele mai naturale drepturi, batjocuriţi în cele mai nobile ale noastre sentimente, loviţi fără cruţare în desvoltarea noastră.

Presentaţi înaintea Europei culte dimpreună cu celelalte naţionalităţi nemaghiare ca un *element necapace de o cultură mai înaltă şi menit de a fi pururea supus şi sclav altora, timbraţi de „popor miserabil“.*

Constrînşi prin forţă majoră de puternicii zilei de a contribuì şi noi la ridicarea acestor sĕrbători streine de noi, siliţi chiar de a pângărì curăţenia altarelor noastre, înălţând rugăciuni întru preamărirea asupritorilor nostri.

Putem noi oare, iloţii exclusivismului de rasă, sĕrbătorì împreună cu oprimătorii nostri?

Putem noi oare fi părtaşi la sĕrbarea sugrumării libertăţii şi existenţei noastre naţionale?

Putem noi oare rĕmânè muţi în faţa acestor ameninţătoare tentative?

Nu!

De o mie de ori nu!!!

Tinerimea universitară română conştie de datorinţa sa **protestează** cu tărie în contra loviturei intenţionate neamului român prin arangiarea festivităţilor millenare şi conjură pe tot Românul de bine pe conştienţa sa sĕ nu dee ascultare glasurilor ademenitoare, ci departe sĕ rĕmână de orgiile înscenate de vrăjmaşii neamului nostru.

Tinerimea universitară română din Graz, Viena, Budapesta şi Cluj.

La Belgrad.

Depeşile cele mai noue nu mai vorbesc de demonstraţii; pentru caracterisarea situaţiei însĕ reproducem următoarele:

Imediat după întrarea sa în oficiu, noul prefect al poliţiei a luat dispositiuni, întru a putè face posibilă intervenirea poliţiei în cas dacă neorênduelì ar isbuchì din nou. Pentru azi (3 Maiu) au fost date cele mai aspre ordine. Gendarmeria şi comisarii poliţieneşti stăteau gata toată ziua...

Demonstraţiunile, despre cari poliţia n'a avut de loc informaţiuni, par a fi fost pregătite în giurul Metropolitului Mihail. Secretarul acestuia, preotul Victor, a dat avis studenţilor...

Ambasadorul austro-ungar, Schiessl, a trimis guvernului (sêrbesc) o notă energică privitor la arderea steagului unguresc, cerênd explicări şi satisfacţie. Ieri (3 Maiu) a domnit linişte desĕvîrşită. Patrule puternice de gendarmi ţin ocupate stradele. Trupele în casarme stau gata.

La Praga.

Găsim în foaia de seară a lui „*N. Fr. Presse*“ de Luni următoarea depeşă din Praga cu data de 4 Maiu:

„Studenţii croaţi dela şcoalele înalte de aici publică un protest contra sĕrbărilor millenare, în care se zice între altele:

„*Milleniul este preamărirea victoriei forţei brutale asupra dreptăţii, a victoriei stărilor înselbătăcite asupra culturei, a minciunii asupra adevĕrului. Volnicia şi minciuna este şi azi încă, după o miie de ani, singura basă a hegemoniei maghiare asupra popoarelor nemaghiare din regatul Ungariei.*

„Ca Croaţi, ca Slavi, ca oameni trebue sĕ condamnăm această volnicie şi imoralitate, Sûntem convinşi, că Europa mai are atâta simţĕmênt pentru drept şi dreptate, încât va pricepe acest protest al tinerimii poporului croat asuprit şi insultat“.

Broşură germană contra milleniului. Lui „Kronstädter Zeitung“ 'i-se scrie din München, că în luna aceasta va apărè acolo o broşură voluminoasă în contra milleniului, scrisă de Dr. Heinrich Vastian, cunoscutul autor al scrierii renumite „Der Kampf um Cilli“. Autorul aminteşte în prefaţa comunicată deja următoarele: „În cartea aceasta nu numai că am întrupat cu îngrijire faptele egoistice şi tirănia Maghiarilor, dar' am dejudecat aspru şi pe fraţii Germani din Ungaria şi Transilvania, încercându-mĕ a-'i trezì la o reîntoarcere naţională absolut necesară“.

Cartea aceasta va servì deci spre dumerirea multora!

Exemple de imitat. În „Národnie Noviny“ dela 2 Maiu cetim, că comuna bisericească luterană din Liptovsky Sv. Miculaş (Liptó-Sz.-Miklós), a hotărît cu unanimitate, că „şi cu acest prilegiu îşi exprimă în mod solemn credinţa sa către Tron şi patrie, dovedită în decurs de o miie de ani, dar' în biserica sa nu va sĕrba în nici un chip milleniul“.

Fie ca cât mai multe comune bisericeşti sĕ imiteze exemplul Slovacilor din Sf.-Miclăuş, oraşul natal al amicului nostru, dl Augustini.

CRONICĂ

Sibiiu, 6 Maiu n. 1896.

Eşit din temniţă. Bravul econom Ioan Herlea al lui Ilie din Vinerea, care fusese osândit de tribunalul din Deva la 3 luni închisoare din causa unei scrisori de aderenţă trimisă osândiţilor pentru Memorand, a eşit în zilele acestea din temniţă, după-ce 'şi-a împlinit pedeapsa. Felicităm pe liberul econom şi îi dorim curagiu pentru fapte iubitoare de neam în viitor!

*

Memoria lui Bariţiu. Ieri s'a sĕrbat parastas pentru *George Bariţiu* în biserica gr.-catolică din loc. A celebrat părintele protopop Ioan Russu, asistat de preoţii Nicolae Togan, bibliotecarul „Astrei“ şi *Ioan Costin*. Cântările funebrale le-a cântat cu multă duioşie *Ilariu Banciu*. Public a fost puţin; n'a fost nime din partea „Asociaţiunii“. Au fost însĕ fetiţele gr.-catolice din internat, sub conducerea d-şoarei Petraşcu, directoară şi a învĕţătoarei Cioban. Fetiţele au adus mai multe cununi de flori naturale, foarte frumoase, cu cari au împodobit mormêntul binemeritatului bărbat.

*

Efectele circularelor millenare. Dumineca trecută — ni-se scrie din *Sĕlişte* — s'a publicat în biserică circularul millenar al Metropolitului Roman. Cum a început a-'l cetì (un învĕţător), poporul a început a eşì indignat din biserică. În câteva minute n'au mai rĕmas decât 2—3 oameni în biserică.

— Din *Beiuş* ni-se scrie, că Dumineca trecută protopopul Antal de acolo a ţinut o predică „patriotică“ îndemnând poporul sĕ vină pe 10 Maiu la „sĕrbarea religioasă în memoria înălţătorului eveniment al ocupării patriei de fraţii nostri unguri“ (!). Mâne detailuri.

*

† **General Trapsia**. Deşi suferind de mult timp, totuşi moartea generalului *Mihail Trapsia* ne-a surprins. De atâta timp nu s'a mai auzit nimic de oare-când voinicul general din Graz. Cine a petrecut mai mult timp în Graz, peste vară de pildă, a vĕzut de sigur pe cărările parcului o figură interesantă, ruina unei construcţii impunĕtoare oare-când, care schiopătând, răzimată pe un baston tare şi avênd un servitor lângă sine se tîrîia încet pe la umbră, până-ce obosit se aşeza pe o bancă, oftând greu... Era generalul Trapsia. Feldmarşal-Lieutenant titular în disponibilitate, cavaler al ordinului Leopoldin, posesor al crucii de fer clasa a III-a, decorat pentru merite în rĕsboiu, fost brigadier al artileriei din Stiria, generalul Trapsia a murit în vîrstă de 58 ani. El a fost o capacitate in ale artileriei, recunoscută şi de străini. Ca Român avea o inimă caldă pentru causa poporului, era în curent cu toate mişcările, jertfea pentru toate intreprinderile culturale româneşti. Cu tinerimea universitară română din Graz întreţinea legături prieteneşti şi-'i plăcea mult sĕ discute asupra chestiunii naţionale, mai ales cu dl Aurel C. Popovici. Astăzi ruina trupească a lui s'a nimicit, sufletul s'a liberat. Fie-'i memoria binecuvêntată!

*

Avis. Comitetul societăţii de lectură „Petru Maior“ aduce onoratului public la cunoştinţă, că din 1 Maiu începênd, localul societăţii se află în Molnár-utcza 20 II. 10 *a*. Budapesta, 2 Maiu 1896. În numele comitetului: Drd. *Florian Munteanu*, preşedinte, *V. Branisce*, secretar.

*

Alegere de deputat. În zilele trecute a fost ales de deputat dietal al cercului electoral Mátészalka candidatul partidului independist-kossuthist, Kende Béla.

*

Vifor în parlament. Incidentul din Belgrad 'şi-a avut efectul cuvenit în cercurile politicianilor maghiari, stîrnind un nemărginit resens. Sûnt puse în prospect pentru proxima şedinţă mai multe interpelări în causa demonstraţiunilor antimaghiare din Belgrad. E clar, că viforul ce se va naşte cu acest prilegiu va fi şi mai mare decât cu prilegiul chestiunii din Zagreb. Se scrie, că nu numai oposiţia, dar' şi o fracţiune a guvernamentalilor îşi va vĕrsa întreg veninul în contra Sêrbilor.

*

Nou procuror-suprem. Maiestatea Sa a numit la propunerea ministrului de justiţie de nou procuror-suprem în Budapesta pe judele de Curie de acolo, Hammersberg Jenő.

*

Treizeci-şi-opt falsificători de bani. Alaltăieri s'a început la tribunalul din Budapesta pertractarea procesului celor treizeci-şi-opt de indivizi prinşi pentru frumoasa lor meserie de a falsifica bani de argint şi hârtíe. Sefful consorţiului este un inginer (!) cu numele Handler Lajos, ear' membrii însişi sûnt notari (!), comercianţi, 2 gendarmi (!) şi alţii. Resultatul procesului încă nu ne este cunoscut. — Acest proces poate fi isvor de multe observări, cari însĕ toate se pot reduce la următoarea: Aceste ecrescenţe a civilisaţiunii maghiare millenare fac o deosebită onoare festivităţilor, ce acum se află în toiul lor!

*

Tîrg de ţeară în Sibiiu. Ieri şi alaltăieri s'a ţinut obicînuitul tîrg de ţeară de Maiu în Sibiiu, care a fost destul de bine cercetat. Semnăm, că în decursul acestui tîrg au fost prinşi de către poliţie cu totul 20 de indivizi, dintre cari 7 în stare abnormală (beţivi), 1 pentru furt mai mare, ear' ceilalţi pentru furturi mai mici. Poliţia noastră veghează deci destul de prompt.

*

Taxe postale reduse. Foile din România comunică, că toate secţiunile camerei au admis proiectul de lege al guvernului prin care se scad unele taxe postale relative la ziare şi imprimate. — Astfel gazetelor s'a adus o uşurare enormă.

*

Circ. Aseară şi alaltăseară circul din loc a fost mai slăbuţ cercetat, cu toate-că prestaţiunile n'au lăsat nimic din dorit, ba poate au fost în unele privinţe mai succese ca la prima representaţiune. Causa va fi poate puţina variaţie a programului de până acum. S'a distins îndeosebi picanta Flora cu un poni dresat de ea însaşi, apoi fraţii Eduardo şi Samu la sulul duplu atîrnător.

La

Abonament lunar

pentru **Maiu** st. v.

— cu preţurile din capul foii —

invită

Administraţiunea ziarului „TRIBUNA“

Din public.*)

Convocare.

„Reuniunea femeilor române din Rĕşinarì“ îşi va ţinè a IX a adunare generală ordinară Joi, 2/14 Maiu a. c. (Înălţarea Domnului), la orele 2 p. m., în edificiul şcoalei din loc.

Obiectele:

1. Deschiderea adunării prin presidiu.
2. Raportul comitetului.
3. Raţiociniul cassarului reuniunii.
4. Eventuale propuneri.

La această adunare generală sûnt învitaţi toţi membrii reuniunii.

Rĕşinari, în 20 Aprilie v. 1896.

Aurelia Goga, presidentă. *Ioan Marin*, secretar.

*) Pentru cele cuprinse în rubrica aceasta redacţiunea nu primeşte rĕspunderea.

Bibliografie.

Gramatica Germână

de

Sava Popovici Barcianu,

revidată şi complectată de

Dr. Daniil Popovici Barcianu.

Această gramatică a limbii germâne este cunoscută tuturor Românilor, cari de limba germană au avut vre-un interes. Acum ea a apărut în ediţia a cincia şi este provĕzută cu o prefaţă scrisă de dl profesor seminarial din Sibiiu, Dr. D. P. Barcianu, fiiul rĕposatului autor. Prefaţa este scrisă în temniţa Vaţului, unde dl Dr. Barcianu, după-cum se ştie, a suferit pentru Memorand. Revidată şi completată gramatica în fond şi formă, ea se presentă cu mult mai bună şi din punct de vedere practic şi teoretic pusă pe un teren cu mult mai ştientific. Completarea constă din o mai bună arangiare şi alegere a bucăţilor de cetit şi tradus, prin o mai practică întocmire a vocabularului alfabetic dela finea fie-cărei deprinderi şi dela finea gramaticei însaşi. Revidarea este îndeosebi cu privire la stil, dar' mai pe sus de toate la ortografie, aplicându-se acum ortografia fonetică a Academei şi delăturându-se astfel o pedecă principală a ediţiunilor anterioare.

Atenţiunea ce s'a dat celor patru ediţiuni anterioare va devenì deci cu mult mai intensivă faţă de aceasta nouă şi mai perfectă ediţie. Limba germană, după-cum vedem din zi în zi, trebue sĕ o cultivăm tot mai mult. Prin această gramatică este asigurată *temeinica* cunoaştere a limbii germane. Ea poate servì ca manual de gramatică la toate şcoalele noastre medii, precum şi ca manual de deprindere în limba română la gimnasiile cu limbă de propuneve germană. Cu această gramatică a mână poate studia limba germană un om mai matur chiar şi fără instructor. O recomandăm cu căldură.

Gramatica conţine 27 coale 8° şi costă numai 1 fl. 40 cr.

Se poate procura dela „Institutul Tipografic“ din Sibiiu.

Călindarul zilei.

7 Maiu n. 1896.

Iulian: S. Ap. şi Ev. Marcu.

Gregorian: Stanislau.

Soarele: rĕsare 4.41, apune 7.19 m.

Buletin meteorologic.

Sibiiu, 6 Maiu n. 8 ore dimineaţa.

Presiunea atmosf. în mm. (Mediul lunar 726.5) Observată	Diferenţa din presiună	Temperatura după Celsius	Maximul şi minimul de temperatură	Direcţia vêntului
725.2	+2.5	+8 2	+14 0 +6.2	NV

Din ţeară 4 Maiu n. 7 ore dimineaţa.

Staţiunile	Presiun. atmosf. în mm.	Temperatura Celsius	Vêntul direcţia	Vêntul tăria
Budapesta	759	— 8.0	SV	1
Sătmar	759	— 7.2	SV	2
Cluj	758	4.6	—	
Orşova	—	— 8.6	V	4
Arad	759	— 9.8	V	2
Craiova	760	— 7.2	V	1

Sosiţi în Sibiiu.

În 6 Maiu n. 1896.

Hotel „*Împĕratul Romanilor*“ Meyer, Schelman şi E Panegh din Budapesta, Kurländer şi S. Fried din Budapesta, Radler din Carlsbad şi Ehrlich, toţi voiagiori. I. Zambory din Arad, I. Verik şi B. Eperjes, proprietari. D-na Secula, privatieră din Timişoara. F. Feinstein, privatier din Cluj. Fogaraşiu cu soţia, notar din Racoviţa. Alfred Seewald, comerciant din Braşov.

Hotel „*Neurihrer*“ V. Schaller, soţie de major din Cluj. A. Wagner din Sebeşul-săsesc şi Rauch din Braşov, sublocotenenţi. C. Fleischer şi Dobrovics, ingineri din Budapesta. M. Klein, comerciant din Petroşeni. Spandl din Graz, G. Hess, Freivilliger, M. Klein şi V. Kiralyi din Viena, I. Lenz, toţi voiagiori.

Bursa de mărfuri din Budapesta dela 4 Maiu n. 1896.

Sĕminţe	Cualitatea per Hect.	Preţul per 100 chilogr. dela	până	Cualitatea per Hect.	Preţul per 100 chilo dela	până
Grâu Bănăţenesc nou	77	6.70	6.80	78	6 75	6.90
Grâu dela Tisa „	77	6.75	6.85	78	6.80	6.95
Grâu „ Pesta „	77	6.70	6.80	78	6.75	6.90
Grâu de Alba-Reg. „	77	6.70	6.80	78	6.75	6.90
„ „ Bacica „	77	6 80	6.90	78	6.85	7.—
Grâu ung. de Nord „	77	—.—	—.—	78	—.—	.—

Sĕminţe, vechi ori noue	Soiul	Cualitatea per Hect.	Preţul per 100 chilogr. dela	până
Sĕcară		70—72	6.35	6.40
Orz	de nutreţ	60—62	4.50	4.70
„	de vinars	62—64	5.10	5.70
„	de bere	64—66	—.—	—.—
Ovĕs	—	39—41	6 15	6 50
Cucuruz (porumb)	bănăţ.	—	4.05	4 10
„	de alt soiu	75	4.—	4.70
Meiu		—	—.—	—.—
Hrişcă		—	5 25	5 50

Marfă pe termin		Bani per 100 chilogr.	Marfă per 100 chilogr.
Grâu	Sept.-Oct.	6.84	6.86
„	Mart.-Apr.	6.61	6.63
Cucuruz	Maiu-Iun.	3.88	3 90
„	Iulie-Aug.	4.08	4 10
Ovĕs	Mart.-Apr.	6.38	6.40
„	Oct.	—.—	—.—

Preţul pe 100 chilograme. Producte diverse	Soiul	Cursul dela	până
Sĕm. de trif.	Lucernă ungurească	29.—	38.—
„	roşie	27.—	30.—
Oleu de rap.	rafinat	—	—
Uns. de porc	dela Pesta	54.50	55.—
„	dela ţeară	—	—
Slănină	svêntată	—.—	—.—
„	afumată	—.—	—.—
Sĕu		—	—
Prune		13.25	13.50
Lictar	slavon, nou	15.50	16.—
„	bănăţenesc	14.—	15.—
Miere	brută	—	—
„	galbină străcurată	—	—
Ceară	de Rosenau	—	—
Spirt	brut	—	—
„	Drojdinţe de spirt	—	—

Cursul pieţii din Sibiiu.

Din 6 Maiu n 1896.

	Cump.	vênd.
Hârtie-monetă română	9.42	9.52
Lire turceşti	10.60	10.65
Imperiali	9.70	9.75
Ruble ruseşti 100 à	126	1.27
Galbeni	5.63	5.70
Napoleond'ori	9.50	9.55
„ (ruseşti)	9.48	9.53

Bursa din Budapesta.

Din 4 Maiu n 1896.

Renta de aur ung. 6%	—.—
„ de aur ung. 4%	122.15
„ ung. val. cor. 4%	98.75
Împrumutul căilor ferate ung.	125.50
Amortisarea datoriei căilor ferate de Ost ung. (1-a emisiune)	121.50
Amortisarea datoriei căilor ferate de Ost ung. (2-a emisiune)	102.—
Bonuri rurale ung.	97.—
„ „ croate slavone	98.—
Obligaţiunile desp. regaliilor	100.10
Împrumut cu premiu ung.	152.—
Losuri pentru regularea Tisei şi Seghedin	141 50
Renta de hârtie austriacă	100.50
„ de argint austriacă	100.75
„ de aur austriacă	12.025
Losurile austriace din 1860	—.—
Acţiunile băncii austro-ungare	1015.—
„ „ de credit ung.	—.—
„ „ „ „ austr.	—.—
Scrisuri fonciare ale institut. de cred. şi economii „Albina“	100.75
Argintul	—.—
Galbeni împĕrăteşti	5.64
Napoleon-d'ori	9.56
Mărci 100 imp. germane	58 80
Londra 10 Livres sterlingi	120 40

Bursa de Viena.

Din 4 Maiu n. 1896.

Renta de aur ung. 6%	—.—
„ „ „ „ 4%	122.14
Renta ung. v. c. 4%	99.—
Împrumutul căilor ferate ung.	125.50
Amortisarea datoriei căilor ferate de Ost ung. (1-a emisiune)	121.70
Amortisarea datoriei căilor ferate de Ost ung. (2-a emisiune)	100.—
Bonuri rurale ung.	97.14
„ „ croate-slavone	101.—
Împrumut cu premiu ung.	153.—
Losuri pentru regularea Tisei şi Seghedin	142.—
Renta de hârtie austriacă	100.65
„ „ argint austriacă	100.95
„ „ aur austriacă	122.—
Losuri austriace din 1860	—.—
Acţiunile băncii austro-ungare	1020.—
„ „ de credit ung.	421 50
„ „ de credit austr.	246 50
Argintul	—.—
Galbeni împĕrăteşti	5.66
Napoleon d'ori	9.55
Mărci 100 imp. germane	58 80
Londra 10 Livres sterlingi	120.25

Bursa de Bucureşti.

Din 22 Aprilie v. — 4 ore p. m.	Cassa
Renta rom. per 1875 5%	100
Renta română amort. 5%	97
Renta (Schuldverschreib)	09
Oblig. de stat C. F. R. 6%	—
Renta rom. (Rur. conv.) 6%	100
Împrumutul municipal 5%	87
Scrisuri func. rurale 5%	—
Scrisuri func. rurale 7%	—
Idem urbane 7%	—
„ „ 6%	102
„ „ 5%	87
Banca-Nat. (100 lei vers. intr.)	1468
Soc. Dacia-Rom. (250 lei vĕrs.)	420
Soc. de Asig. Nat. (200 lei vĕrs.)	437
Soc. rom. de reasig.	113
Soc. de con (250 lei vĕrs.)	106
Oblig. Cassei Pensiunilor	280
Agio	—
Schimb.	
Londra 3 luni	—
„ cek	—
Berlin 3 luni	—
„ cek	—
Paris 3 luni	—
„ cek	—
Viena	—
„	—
Agio	—

Pentru redacţie şi editură responsabil: **Andreiu Balteş.**

Proprietar: Pentru T. L. Albini sub secuestru; **Iosif Marschall.**

Circus M. Karoly.

Zilnic mare representaţiune,

în cea mai aleasă artă de călărit, dresură de cai, dame şi domnica Jockey, călărit parforce, trab şi grotesc (ciudat), mai departe în gimnastică, jongleur-i, athletică, equilibristică, ballet şi pantomimă bogată în decoraţiuni.

Zilnic program nou şi variat.

Dumineca şi în sărbători câte 2 representaţiuni

începutul primei representaţiuni la 4 ore d. a. cu preţ redus; a doua representaţiune ca de obiceiu la 8 ore seara.

Preţurile locurilor: Spersitz (numărotat) 1 fl.; Locul I. (II. rînd) 80 cr.; Locul II. (III. rînd) 60 cr.; Locul III. (IV. rînd) 40 cr.; Galerie 20 cr. — Soldaţii, studenţii şi copiii plătesc pe Locul I. 60 cr.; Locul II. 40 cr.; Locul III. 30 cr.; Galerie 15 cr.

Lecţiuni de călărit se dau pentru dame, domni şi copii, deasemenea se primesc şi cai pentru dresare.

Reflectanţii binevoiască a se adresa direcţiunii.

Cu deosebită stimă

[1368] 2— **M. Karoly, director.**

Institut tipografic în Sibiiu.

A eşit de sub tipar şi se află de vêndare la Institutul Tipografic în Sibiiu

MEMORIALUL

archiepiscopului şi metropolitului

Andreiu baron de Şaguna

sau

luptele naţionale-politice ale Românilor

1846—1873

de

NICOLAE POPEA,

archimandrit-vicar archiepiscopesc.

Tomul I.

Preţul 1 fl. 30 cr.

Doi învăţăcei

se primesc în franzelăria lui

Stefan Moga,

Sibiiu, Strada Trenului Nr. 4.

[1384] 1—6

INSTITUT TIPOGRAFIC în SIBIIU.

A doua ediţiune din

ŢINEREA VITELOR

de

Eugen Brote,

president al „Reuniunii române de agricultură din comitatul Sibiiu".

Preţul unui exemplar 12 cr. v. a.

La „Institutul Tipografic" în Sibiiu se află de vêndare:

PORTRETUL

dlui Dr. Vasile Lucaciu.

Un tablou în mărime de 38×28 cm.

Preţul 50 cr.

Deja în săptămâna viitoare

din 12—28 Maiu.

Cea mai mare şi cea din urmă

tragere principală

a

Loteriei maghiare de clase

Cel mai mare câştig în casul cel mai favorabil

Un milion coroane.

25.007 câştig în bani = 6,284.000 cr.

Preţurile losurilor:

pentru	1/1	1/2	1/4	1/10	1/20
fl.	60.—	30.—	15.—	6.—	3.—

(Pentru porto şi liste deosebit 25 cruceri.)

Câştiguri		Coroane
1	premiu de	600.000
1	câştig à	400.000
1	„ „	300.000
1	„ „	200.000
1	„ „	100.000
2	„ „	40.000
2	„ „	20.000
5	„ „	10.000
10	„ „	8.000
34	„ „	6.000
100	„ „	2.000
200	„ „	1.000
2650	„ „	200
22.000	„ „	150

A se procura prin

Carl Heintze,

[804] 13—14 Budapest, Servitenplatz 3.

Adresa telegrafică: **Lottoheintze Budapest.**

Diplomă de onoare. **Institut Tipografic în Sibiiu.** Diplomă de onoare.

Se recomandă a executa următoarele:

OPURI şi BROŞURI

Placate

BILETE DE LOGODNĂ ŞI DE CUNUNIE

Carte şi epistole

Circulare şi preţ-curenturi

Note

Comande din afară

se efectuesc repede.

EDITURA „TRIBUNEI" ŞI A „FOII POPORULUI".

Mare deposit

de cuverte, cerneală, recuisite de scris, ceară de pecetluit etc.

Mare deposit

de hârtie de scris şi concept, precum şi hârtie fină de epistole cu plicuri în casete.

Bilete de visită

după plac şi cerere

Biblioteca poporală a „Tribunei"

Diferite cărţi ştientifice şi literare

Elegant legate sau broşurate.

Dicţionar

român-german şi german-român.

Preţuri foarte moderate.

Strada Poplăcii Nr. 15. **Librărie românească în Sibiiu** Strada Poplăcii Nr. 15.

Pentru „Institut Tipografic" T. Liviu Albini sub secuestru: Iosif Marschall. Pentru tipar responsabil Iosif Marschall.